

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	34509
Nom	Salut, malaltia i cultura
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1204 - Grau de Medicina	Facultat de Medicina i Odontologia	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1204 - Grau de Medicina	18 - Optativas	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
FRESQUET FEBRER, JOSE LUIS	225 - Història de la Ciència i Documentació

RESUM

Aquesta assignatura pretén proporcionar a l'estudiant una visió contextualitzada de la salut i la malaltia que la medicina concep actualment no només com a fenòmens biològics, sinó també social i culturalment determinats. D'una banda, vol acostar l'estudiant als sabers i les pràctiques mèdiques de les medicines no científiques en el context global. D'una altra banda, buscant la millora de la relació metge-pacient, tracta d'ensenyar les idees i les pràctiques dels no professionals de la medicina aportant les perspectives dels pacients i del seu entorn. Així mateix, tracta d'il·lustrar com alguns temes de la medicina científica moderna són assimilats per la mentalitat popular. Es dedica especial atenció al tema de la i la seua influència en la pràctica mèdica del nostre país. D'altra banda, l'assignatura vol introduir l'estudiant a la recerca científica, ensinistrant-lo en la utilització dels recursos i les tècniques de les ciències socials que el permeten abordar adequadament la relació amb els pacients i el seu entorn, quan així ho requereisca el seu exercici professional.



CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable haver cursat l'assignatura 'Universitat, salut i societat'.

COMPETÈNCIES

1204 - Grau de Medicina

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer els determinants de salut en la població, tant els genètics com els dependents del gènere i estil de vida, demogràfics, ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
- Capacitat per treballar en equip i mper relacionar-se amb altres persones del mateix o distint àmbit professional.
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Capacitat per comunicar-se amb collectius professionals daltres àrees.
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- Considerar lètica com a valor primordial en la pràctica professional.
- Tener capacitat de treballar en un context internacional.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar aquesta assignatura, l'estudiant ha de ser capaç de:

- Identificar el suport de la medicina en les ciències socials, tant en el nivell de la recerca bàsica, com en el de l'aplicada, i especialment en l'assistència i la prevenció de les malalties.
- Identificar els factors culturals que determinen la desigual distribució de la salut, la malaltia i la mort en les diferents societats humanes i en la nostra en particular.



- Comprendre els pacients des de les seues perspectives culturals.
- Conèixer, analitzar i buscar informació sobre el fenomen de les medicines complementàries.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

0. TEORIA

1. La resposta humana a la malaltia: els sistemes mèdics.

Societat i cultura. Formes de vida i modes de producció. Caça i recollecció Horticultura Pasturatge. Agricultura. Societats industrials. Societats postindustrials. La cultura. Què és ?. Característiques de la cultura. Elements de la cultura. Canvi cultural.

Etnocentrisme. Relativisme cultural i dretshumans. Concepte de sistema mèdic. Les creencesmàgic-religioses. L'empirismeEls sistemes mèdics empíric-creencials. Altres formes d'explicar la realitat exemptes de creence smàgico-religioses. La ciència moderna. Altres classificacions dels sistemes mèdics. L'Organització Mundial de la Salut i la promoció de les medicines tradicionals; el programa 2014-2023. Pluralitat i pluralismemèdic. Interacció dels sistemesmèdics.

2. La salut i la malaltia en la medicina científica moderna.

Dimensió biològica i dimensió cultural de la salut i de la malaltia.
La salut i la malaltia com a procés 'ecològic'.

3. La medicina popular o la concepció de la salut i de la malaltia des de la perspectiva dels no professionals de la salut en la nostra societat.

El concepte de "popular". La medicina popular. Les creences de salut . La visió popular de les formes i les funcions del cos humà. La malaltia, Els estils de vida i conductes de salut Socialització i cicle vital.

4. La visió popular de la malaltia.

Conducta front a la malaltia. El paper del malalt. El model de Parsons. La teoria de l'etiquetatge (Freidson). Model de Corbin i Strauss. Comunicació metge-pacient. La recerca d'informaciódels pacients, familiars i cuidadors sobre les malalties. L'aportació de les noves tecnologies de la informació i la comunicació als pacients. Idees i pràctiques del poble mèdicrelatives a les malalties. Causes de malaltia que provenen de la societat en la nostra cultura. Les causes de malaltia sobrenaturals en la nostra cultura.



5. Visió popular del tractament de les malalties.

El tractament en la medicina científica moderna i la perspectiva del malalt. Tractament en l'àmbit familiar: L'automedicació. La materia mèdica popular, Els productes estranys a la propia tradició. El recurs a pràctiques de tipus màgic i religiós. La "xicoteta cirurgia" familiar. Medicaments, els media i la població. El recurs a pràctics de la medicina popular. Recurs a la medicina científica moderna. Conducta del malalt que busca ajuda en la medicina: variables (sexe, etnicitat, nivel socioeconòmic, model sanitari d'un país).

6. Migració i medicina.

Migració, globalització i salut. Característiques de la immigració a Espanya. Característiques dels diferents grups d'immigrants a Espanya en relació amb la salut i la malaltia Comunicar-se amb el pacient immigrant. Recomanacions per als professionals sanitaris en el que es refereix a la població immigrant.

7. El fenomen de les tècniques "no ortodoxes" en la cultura occidental actual.

Les medicines complementàries. Un intent de definició. Importància del fenomen de les medicines complementàries: La despesa econòmica, les publicacions, els usuaris i els aspectos legals. La situació de les medicines complementàries a Europa. Per què els usuaris recorren a les medicines complementàries? Els pràctics i professionals de les medicines complementàries Una visió general de les principals medicines complementàries per als professionals de la medicina: Acupuntura, Medicines naturals i Fitoteràpia, Homeopatia, Quiropraxis i Osteopatia El futur de les medicines complementàries.

8. Metodologia d'estudi de les idees, creences i pràctiques sobre la salut, la malaltia i la seva prevenció.

Plantejar els objectius. Recollir la informació existent sobre el tema. Seleccionar la mostra. Selecció de les tècniques de recerca. El treball de camp. La recollida de dades. L'anàlisi de les dades. La interpretació de les dades. Elaborar les conclusions.

12. SEMINARIS

Activitat 1. La comunicació metge-malalt varia segons societats i cultures

Activitat 2. Creences, idees i hàbits alimentosos de la població

Activitat 3. Malalties anomenades estranyes: els malalts i les seves famílies

Activitat 4. El pacient psiquiàtric

Activitat 5. El pacient com un dels protagonistes de la Medicina. El metge com a pacient. La professió mèdica.

**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Seminaris	22,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	8,00	0
Estudi i treball autònom	29,50	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	6,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Combina classes teòriques, classes pràctiques i seminaris amb tutories reglades de la següent manera:

- A) Classes teòriques: el professor exposarà mitjançant classe magistral els conceptes i continguts més importants de forma estructurada per a l'obtenció dels coneixements i habilitats que els estudiants han d'adquirir. També es potenciarà la participació dels estudiants en aquestes classes ressenyant articles de premsa general o professional que exemplifiquen algun aspecte dels continguts de l'assignatura. Tots els materials estaran disponibles a l'aula virtual.
- B) Seminaris/Activitats pràctiques: d'assistència obligatòria, es presentaran casos pràctics que exemplifiquen els diferents temes del programa. Un dels assumptes que es tractarà serà com es porta a terme un treball sobre les idees i practiques relatives a la salut, la malaltia, el seu tractament i prevenció dels ciutadans. Els estudiants presentaran de forma pública les propostes d'un possible treball.
- C) Tutories reglades: consistiran en el seguiment personalitzat de les activitats realitzades pels estudiants.

AVALUACIÓ

La qualificació final del curs tindrà en compte:



- Prova final: 60%
- Informe global sobre les activitats: 40%
- Per a superar l'assignatura, l'alumne matriculat per primera vegada haurà d'assistir almenys al 80% de les activitats pràctiques.
- Per a aprobar l'assignatura cal obtenir un mínim de 5 punts (3 de la part teòrica i 2 de la part pràctica)

Avaluació teòrica:

La prova final és de tipus test amb 20 preguntes de resposta múltiple. Contestar malament o respostes no completes no resta. Quan en una pregunta no s'han contestat bé totes les opcions, no compta com a vàlida. Cada pregunta correcta equival a 0,30 punts.

Per a aprobar aquest apartat l'estudiant ha d'obtenir com a mínim un 3 sobre 6, que és el màxim (deu preguntes contestades correctament)

Avaluació pràctiques

Respecte a l'informe de les activitats realitzades es tindrà en compte els següents aspectes:

- a) Qualitat del resum de cada activitat (25%)
- b) La seua connexió amb els continguts tractats en les classes teòriques (25%)
- c) La seua originalitat i aportació d'informació obtinguda pel propi estudiant (25%)
- d) La seua presentació (25%)

La màxima qualificació en aquest apartat és de 4 punts. L'estudiant ha d'obtenir, almenys, 2 punts per a aprobar l'assignatura.

És requisit per a accedir a l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura que l'estudiant hagi cursat la totalitat de les seves pràctiques.

L'assistència a les pràctiques serà obligatòria.

REFERÈNCIES

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos



Se mantienen los contenidos docentes que se habían programado. Las lecciones del temario que quedaban por impartir (dos temas) se han adaptado online (presentaciones locutadas).

En cuanto a los seminarios programados se llevaron a cabo antes del estado de alarma, excepto uno. Éste se ha podido realizar de forma virtual ya que estaban disponibles en la red el documental y la entrevista de radio recomendada.

El calendario y las fechas de entrega se mantienen de los trabajos se mantiene.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

No se han añadido nuevas actividades, por lo que no ha cambiado el volumen de trabajo total en horas de créditos ECTS.

La docencia teórica se realiza a través del Aula virtual mediante presentaciones locutadas.

El seminario que quedaba por impartir ya en la etapa de alerta, se han subido al aula virtual los materiales necesarios.

Las dudas y preguntas sobre los temas y seminarios se plantean a través de las distintas modalidades de tutoría.

Las tutorías se están realizando de tres formas: (1) mediante correo electrónico; (2) mediante el foro que se ha dispuesto para ello; y (3) mediante videoconferencia con la plataforma Blackboard Collaborate.

3. Metodología docente

Para sustituir a las clases teóricas presenciales se han utilizado presentaciones locutadas.

Se han subido también al aula virtual los materiales del último seminario.

Se han habilitado para las dudas las tutorías: por correo electrónico, por foros habilitados a tal efecto y por videoconferencia. En este último caso se ha dispuesto una hoja de cálculo para que los estudiantes se inscribieran en solicitud de sesiones de media hora de 12 a 13,30 y de 15,30 a 16,30. Se han podido apuntar por grupos de trabajo que ya se habían constituido, o de forma individual.

Las videoconferencias se están realizando a través de la plataforma Blackboard Collaborate.



Todo esto se une a los materiales docentes y de comunicación que el estudiante ya tenía en la etapa pre-alerta.

4. Evaluación

Se mantiene la evaluación de los trabajos tutorizados de los seminarios.

Se realizará una prueba online

El examen tipo test con 20 preguntas se sustituirá por otro que constará de tres preguntas cortas que se subirá al Aula virtual como actividad denominada Examen de Salud, enfermedad y cultura, 1ª Convocatoria, en el día y hora previstos en el calendario de exámenes programado por la Facultad de Medicina y Odontología. La convocatoria se realizará por el Aula virtual. Los mismo para la segunda convocatoria.

2. Las preguntas serán de tipo reflexivo y no memorístico

Los estudiantes disponen de 60 minutos para realizar el examen, que enviarán una vez finalizado al aula virtual en formato pdf en Tarea/Examen.

Debido a la situación actual, se cambiará la proporción respecto al peso de cada parte en la nota final: 50% para los trabajos prácticos y tutorizados y 50% para el examen final.

Para aprobar será necesario realizar el examen y aportar además el trabajo derivado de los seminarios realizados a través de curso. Como mínimo ha de obtener 2,5 puntos en cada una de las partes (5 puntos en total sobre 10).

5. Bibliografía

La bibliografía no se ha modificado.